

– Кога ще се изготви и приеме стратегия за културно развитие на всички сектори в изкуствата?

– Кога законът за култура няма да бъде пожелателно, литературно произведение, а закон, който отстоява правото и свободата на творчество?

– Има ли перспектива за съществуване на държавни културни институти?

Делегираните бюджети във всички сфери на субсидираните сценични дейности се оказаха капан: добри намерения – които не доведоха до категорично добри резултати. И всеки опит за „поправянето“ им довежда до поредица от нови противоречия. Възможна ли е всъщност делегирана дейност в ограничената рамка на бюджета на Министерство на културата?

Всяка реформа трябва да има ясна визия за бъдещето. Трябва да използва холистичен подход, планиране на процесите и действията вътре в системата, проследяването им и мониторинг на резултата. И най-важното, участието на тези, които осъществяват реализацията на процесите, в обсъждане на крайните решения, след което следват действия.

В заключение:

Само ЗАЕДНО можем да бъдем успешни.

Заедно с екипа на Министерство на културата можем да осъществяваме реформа, но това не означава да изпъл-

няваме спуснати „решения“, в чието обсъждане не сме участвали, а и на пръв поглед виждаме, че ни въвличат в нови процеси на съкращаване на дейностите и намаляване на собствените приходи заради субсидирането им. Демотивацията е най-бързият път към провал, поради което е необходимо стратегическо мислене при съставяне на плановете за реформиране на всяка дейност. И още нещо за икономиката, особено за икономиката на изкуствата – невъзможно е да избегнете „човешкия фактор“, поради което нито една успешна реформа не е направена само от счетоводители-икономисти. Ние разбираме необходимостта и желанието за реформиране в трудния момент, в който се намира нашата държава! Но!

Нужно ни е единодействието, където цялото е повече от сбор на отделните части, където връзката между частите е решаващият елемент от цялото. И тази връзка е вълнуваща, обединяваща и даваща сила за постигане на ефективен резултат!

Участвали в обсъждането по поставените въпроси директори на куклените театри от: Варна, Видин, Бургас, Габрово, Добрич, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, Стара Загора, Търговище, Ямбол.

В очакване на Вашите отговори:

Виктор Бойчев
(председател)

Анкета с директори на Държавни куклени театри

Въпроси

1. Към какво води новата, за пореден път променена методика за финансиране на дейността на поверения ви театър?

2. Доколко развитието на театрите в художествен и икономически план е възможно при така действащата методика и правилата за прилагане на делегираните бюджети в културните институти, които осъществяват дейността си в областта на сценичните изкуства?

3. Съществува ли полезен ход на действие у театралния мениджър или той/тя е заложен на поредица от закони, нормативни актове и постановления, които не припознават логиката, в която сектор „култура“ се развива? Вярвате ли във възможен диалог с Министерство на културата, който да облекчи работата на културните институти и срещате ли такава воля за промяна?

4. Не става ли все по-невъзможно да си директор? Случайно ли е, че преминалите конкурси за директори показват, че все по-малко са рискуващите да кандидатстват за ръководители на държавните театри? А липсата на млади кандидати не говори ли за липсата на перспектива за бъдещото управление на театрите?

Виктор Бойчев –
директор на КТ-Пловдив

1. Води до свиване на финансирането. Води до капсулиране за оцеляване. Води до еднообразие на разпознаваните партньори и видове театър. Свиване в черупката. Не съм съгласен да свиваме изкуствата в черупка и да чакаме кога на „добрата фея“ ще и хрумне да ги извади от там... Червеят на съмнението ще изгризе съдържанието и, когато дойде времето да я отворим, от там ще изтръскаме огризките. И нито американската, нито руската, нито европейската фея няма да може да ни помогне да възстановим съдържанието. А ако сме си отсекли и дървото...

2. Капсулирането влияе на съзнанието, както знаем „битието определя съзнанието“, но аз вярвам, че съзнанието може да

предопредели битието, това го доказва българското Възраждане, когато чрез силата на образованието (наричано тогава наука), театъра, музиката и литературата започва възхода на българския дух и той (а не министър-председателят му) успява да построи една обединена и силна България, въпреки потенциала на елитите си. С постоянното „реформиране“ управляващите дават сигнал, че нещо куца и не е наред. А то е просто – трябва пари за действително реформиране, умно, планирано, стратегическо, а не „шменти капели“. Повтаряните рефрени „много харчите“, „трябва да се дисциплинирате“, „да спазвате рамката на бюджета си“, трудно се свързват с думата развитие. И още нещо, което явно не е ясно на икономистите (думата идва от икономия...): Създаващият изкуство не може да печели. Неговата цел не

е печалбата, а създаването на произведението! Може да печели така наречената „културна индустрия“, защото нейната цел е реализирането в мащаб с цел печалба. Ако трябва да търсим аналогия с бизнеса – най-скъпото и несигурно в постигане на абсолютен резултат, и обвързано с високоспециализиран персонал е създаването на прототип, преди да започне неговото тиражиране.

3. Видимо е случващото се в НДК – Мирослав Боршош е първостепенен разпоредител и получава директно субсидиите си от Министерството на финансите. Там е възможно. Ако

отделим Народния театър да е първостепенен разпоредител, и там ще е възможно, стига да има екип от юристи, икономисти, мениджъри, които да използват наличен ресурс за създаване на спектакли. Това е най-големият ни театър – поставен на колени за пример на останалите: „Не ни пука за Народния, камо ли“...

4. Това дава сигнал от доста време (и не само при това правителство), че първостепенният разпоредител не създава банка от кадри, които да следи как се развиват и да ги проверява в помалките театри и да ги издига нагоре. Не мисли за перспекти-

ва, а за закръпване на положението до следващия бюджет и следващите избори, а довеждането на театри до положение там да влезе съдия-изпълнител е резултат от неработещи системи за мониторинг на ръководителите – не защото ги няма, просто не се прилагат. Ако в сектора се инвестира и той се смята за престижен и приоритетен, няма да има проблем с кандидатите за актьори, драматурзи, режисьори и мениджъри... Просто секторът е оставен на доизживяване в очакване на „дигиталната революция“, която „ще помете всичко гнило“...

15.11.2015г.

Съвременни предизвикателства на връзката между куклата и детския зрител

Ивет Лазарова

„Театърът е поезия, която напуска книгата, за да стане достойние на човека!“ е казал Ф.Г. Лорка, а в наши дни тази „поезия“ превръща дните ни в безкрайно емоционално приключение, предлага ни мигове на възшебства и забрава, дори лекува и помага на хората с умствени и физически недостатъци да станат едни от нас и да намерят своя път в живота. Театърът – синтезирано копие на експресията, наречена живот; микс от наситеност на процесите на общуване, изключителност на ситуацията, яркост на характерите и непоправима „игра“ на съдбата. Театърът – връзка между суровата реалност и безкрайното въображение, неограничените възможности и властващата обреченост. Театърът – върховен момент на взаимно отдаване и проникване на две същности – живата човешка природа и неживото-живо творение на човешкия дух – куклата.

Човек не се ражда с готови мисловни способности. Те се формират, моделират и развиват съзнателно и несъзнателно под въздействието на множество субективни и обективни фактори в живота му. Един от тези фактори с особено значение за създаването на духовния мир и психостабилитета на детето е кукленият театър. Това е изкуството, което е най-близко до него и чиито дълбоки корени откриваме в детската игра. При играта с кукли децата се вживяват в роли, вярват в измислените от тях образи, изживяват дълбоки чувства, ползват

и впрягат в действие богатото си въображение. Куклата – малката магична форма на „безпределния океан“ Театъра, непрекъснато променяща се и изпълнена с всевъзможни психически, смислови и понякога фантазмагорични неочакваности. Куклата и нейният дом – Кукленият театър – един свят, който е дух, движение, музика, постепенно превърнал се в крепост на детето, отражение на всички негови очаквания, мечти, жажда за приключения и Врата към преодоляване на проблемите, независимо от естеството им. И ето куклата и детето се събират в едно, за да преодолеят заедно предразсъдъците на възрастните, капризите на времето, нарастващата мощ на болестите и да намерят своето място и да сбъднат мечтите си.

Куклата оказва позитивен психологически ефект върху детето. Тя представлява личностна изява, в която то влага душа, специфични особености, натрупан личен опит, тя укрепва емоционалните му чувства и комуникативните му възможности. Превръща се в приятел, с когото можеш да споделиш всичко, който винаги е с теб, с който невъзможните неща стават възможни, защото куклите винаги успяват да се справят с трудностите, минават през какви ли не препятствия и въпреки всичко побеждават, а това означава, че мога и аз – това си мисли малкият зрител. Има деца, които „проговарят“ или „коригират“ свои физически или психофизически недостатъци само чрез куклата.